

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní žalobce: **L. S.**, zast. Mgr. Michalem Trkalem, advokátem se sídlem Plzeňská 168/27, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 3. 2013, č. j. 183/2013-160-SPR/3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 2. 2018, č. j. 2 A 19/2013 - 49,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se podanou kasační stížností domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatele proti rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru dopravněsprávních činností, ze dne 16. 1. 2013, č. j. MHMP 42394/2013/Pec, kterým byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bodu 2. zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o silničním provozu“). Přestupku se stěžovatel dopustil tím, že dne 27. 3. 2012 kolem 14:19 hod. řídil motocykl Honda Varadero, registrační značky X, po ulici Dolnoměcholupské v Praze 10, přičemž mu byla poblíž sloupu veřejného osvětlení č. 016724 radarem AD9C naměřena při zvážení odchylky rychlosti jízdy 100 km/h, přestože povolená rychlost v místě měření byla v souladu s § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu nejvýše 50 km/h. Za tento přestupek byla stěžovateli uložena podle § 125c odst. 4 písm. d) a odst. 5 zákona o silničním provozu za použití § 14 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o přestupcích“), pokuta ve výši 8 000 Kč a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na dobu 10 měsíců.

[2] Městský soud se ztotožnil se závěry správních orgánů. Nepřisvědčil námitkám, že nebyl dostatečně prokázán skutkový stav věci, naopak konstatoval, že správní orgány dostatečně vyhodnotily skutkové okolnosti týkající se stavu provozu, stěžovatel byl na místě měření ztotožněn a překročení rychlosti bylo zdokumentováno fotodokumentací pořízenou ověřeným silničním rychloměrem AD9C. Na fotografii bylo uvedeno datum, čas a místo měření, identifikace a rychlost stěžovatelova motocyklu. Veškeré podklady ve spise dostatečně prokazovaly spáchání přestupku. Za nedůvodnou shledal městský soud i námitku, že se správní orgány nezabývaly materiální stránkou přestupku. Uvedl, že z rozhodnutí správního orgánu I. stupně je patrné, že se objektivní stránkou spáchání přestupku zabýval (tj. frekventovaností místa spáchání, spektrem účastníků provozu i zesíleným odpoledním provozem) a podotkl, že zájmem společnosti je dodržovat povolené rychlosti. K namítanému neprokázání zavinění městský soud konstatoval, že vzhledem k tomu, že stěžovatel překročil povolenou rychlost o 50 km/h, toto samotné výrazné překročení povolené rychlosti prokazuje minimálně vědomou nedbalost. Sám stěžovatel pak nenamítal žádné okolnosti, které by měly protiprávnost jeho jednání vylučovat, a ani ze spisu takové okolnosti nevyplynuly. K obecné námitce, že žalovaný se nevypořádal se všemi odvolacími námitkami, aniž by je konkretizoval, městský soud uvedl, že rozhodnutí žalovaného je srozumitelné a přezkoumatelné, a všechny námitky vypořádané.

[3] K námitce nesprávného postupu správního orgánu I. stupně, který nevyhověl omluvě právního zástupce z ústního jednání, městský soud uvedl, že správní orgány omluvu správně vyhodnotily jako nenáležitou, neboť právní zástupce měl v případě kolize dvou jednání možnost situaci řešit substitucí, kterou navíc plná moc ze strany stěžovatele výslovně umožňovala. Své závěry podpořil nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 11. 2002, sp. zn. II. ÚS 100/02, a ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 68/97. Pochybení správního orgánu neshledal ani v tom, že správní orgán na omluvu již nereagoval a přistoupil k ústnímu jednání. Bylo na právním zástupci stěžovatele se informovat o přijetí jeho omluvy.

II. Obsah kasační stížnosti

[4] Stěžovatel podává kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Především nesouhlasí s tím, jak se správní orgány, potažmo městský soud, vypořádaly s otázkou omluvy právního zástupce stěžovatele z ústního jednání před správním orgánem I. stupně. Stěžovatel podotýká, že omluvu sdělil správnímu orgánu I. stupně včas a důvody omluvy k doložení neměl k dispozici. Vzhledem k tomu, že správní orgán I. stupně na omluvu nereagoval a nesdělil právnímu zástupci stěžovatele, že omluvu nepřijímá, neměl právní zástupce možnost situaci alternativně řešit, případně doplnit omluvu. Přitom má za to, že neměl povinnost ověřovat osud žádosti o omluvu. Stěžovatel navíc trval na zastoupení výhradně zvoleným zástupcem. Na podporu své argumentace odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2010, sp. zn. 8 Tdo 99/2010, z něhož vyplývá, že pokud soud jednou omluvu akceptuje a podruhé bez dalšího odůvodnění nikoli, je takové rozhodnutí nepředvídatelné. Dále má stěžovatel za to, že úvaha o tom, že omluva jeho právního zástupce nebyla řádně doložena, je nesprávná. Náležitosti omluvy nejsou stanoveny, podstatným je, zda je důvod důležitý a zda je zde možnost situaci řešit jinak (k danému cituje z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2009, sp. zn. 21 Cdo 2839/2008). S ohledem na odkazy opakuje, že stěžovatel, resp. jeho právní zástupce, nebyl zpraven o osudu žádosti, nemohl tedy situaci řešit jinak.

pokračování

[5] Závěrem namítá, že městský soud i žalovaný řádně nevypořádali ostatní námítky, pouze se k nim vyjádřili formálně a paušálně. Městský soud jen převzal argumentaci správních orgánů. V podrobnostech stěžovatel odkazuje na svá předchozí podání a rozsudek městského soudu považuje za nepřezkoumatelný. Navrhuje jej zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[7] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 102 a násl. s. ř. s.). Poté přistoupil k přezkumu rozsudku městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Ověřil také, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[8] Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí jen obecně, že se správní orgány i městský soud řádně nevypořádali se zbylými námitkami. Vzhledem k tomu, že nepřezkoumatelnost rozhodnutí je natolik závažnou vadou, že k ní soud přihlíží i bez námítky, tedy z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), přezkoumal zdejší soud napadený rozsudek s ohledem na to, zda splňuje kritéria přezkoumatelnosti. Ostatně vlastní přezkum rozhodnutí městského soudu je možný pouze za předpokladu, že tato kritéria splňuje. Rozhodnutí tak musí splňovat požadavek srozumitelnosti, musí být opřeno o dostatek relevantních důvodů, z nichž je zřejmé, proč městský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí. V tomto smyslu posoudil soud napadený rozsudek a shledal, že veškerá výše uvedená kritéria splňuje a je z něj zcela zřejmé, proč městský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí.

[10] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval námitkou týkající se omluvy z ústního jednání. Ze správního spisu je patrné, že stěžovatel byl předvolán k ústnímu jednání na den 20. 11. 2012. Z tohoto jednání se stěžovatel pro nemoc řádně omluvil. Správní orgán I. stupně omluvě vyhověl a předvolal stěžovatele k dalšímu ústnímu jednání na den 9. 1. 2013. Dne 4. 1. 2013 byla správnímu orgánu I. stupně doručena omluva právního zástupce stěžovatele, že se nemůže účastnit ústního jednání nařízeného na 9. 1. 2013 z důvodu kolize účasti na úkonu vyšetřování v jiné závažné trestní věci. Správní orgán I. stupně vyhodnotil omluvu za nedostatečnou a dne 9. 1. 2013 vedl ústní jednání bez přítomnosti stěžovatele i jeho právního zástupce a následně vydal shora uvedené rozhodnutí.

[11] Podstatou nyní projednávané věci je otázka, zda správní orgán I. stupně postupoval v souladu se zákonem, když omluvě právního zástupce nevyhověl, své stanovisko právnímu zástupci nesdělil a konal ústní jednání v nepřítomnosti stěžovatele i jeho právního zástupce.

[12] Podle § 74 odst. 1 zákona o přestupcích *[o] přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.*

[13] K danému je nutno poznamenat, že osobní účast na ústním jednání o přestupku je právem, které může obviněný z přestupku realizovat, a to i skrze svého zástupce. Výkon tohoto práva předpokládá určitý stupeň součinnosti správního orgánu a osob, které se jednání účastní. Správní orgán musí dostát své povinnosti řádně obviněného předvolat, vyvinout úsilí k zajištění přítomnosti případných svědků apod. Na druhou stranu obviněný z přestupku, případně jeho zástupce, je povinen vynaložit náležitě úsilí, aby ústní jednání mohlo úspěšně proběhnout. Pro případ okolností, které účast obviněného či zástupce vylučují, zákon ukládá povinnost náležité omluvy, přičemž o náležitou omluvu se jedná, jde-li o omluvu bezodkladnou, posuzuje se rovněž důležitost důvodu jejího uplatnění a v rámci objektivních možností doložení důvodu omluvy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2013, č. j. 6 As 25/2013 - 23).

[14] Nejvyšší správní soud se již mnohokrát otázkou, zda je možné omluvu zástupce obviněného pro samotnou kolizi dvou jednání, jichž má povinnost se účastnit, považovat za omluvu důvodnou. V tomto ohledu konstantně judikuje, že nikoliv. V souladu s § 16 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, je totiž povinností advokáta v případě kolize dvou jednání podniknout takové kroky, aby se mu podařilo zajistit za sebe u jednání substituci. Teprve v případě, že se advokátovi v situaci kolize dvou jednání nepodaří ani za náležitého úsilí za sebe substituci zajistit, o čemž bezodkladně správní orgán informuje, je možné považovat jeho omluvu z jednání za důvodnou (k tomu srovnej např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2014, č. j. 4 As 128/2014 - 26, nebo ze dne 20. 8. 2015, č. j. 9 As 68/2015 - 27).

[15] Touto problematikou se již mnohokrát zabýval i Ústavní soud, kdy již městský soud zcela přiléhavě ve svém rozsudku odkázal na nález Ústavního soudu ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 68/97, z něhož vyplývá, že *[č]asová kolize zástupce mezi zastupováním u různých jednání (procesních úkonů) zpravidla není dostatečně závažným důvodem pro to, aby kterékoli již nařízené jednání (procesní úkon) bylo odročováno, neboť je na samotném zástupci, aby - bez újmy na procesním postavení a zájmech zastupovaného - nastalou kolizi podle své vůle a výběru řešil substitucí.* Nejvyšší správní soud v tomto odkazuje i na usnesení Nejvyššího soudu z 22. 5. 2002, sp. zn. 29 Cdo 3063/2000, z něhož vyplývá, že *[o]mlouvá-li účastník (jeho zástupce) svou neúčast při jednání časovou kolizí s jiným soudním sporem, může být jeho omluva ve smyslu § 153b odst. 1 o. s. ř. důvodná jen tehdy, jestliže soudu oznámí také konkrétní údaje o tom, proč se nemůže jednání zúčastnit, zejména jaké jiné jednání mu brání v účasti (v jaké věci a u jakého soudu), kdy se o něm dozvěděl (že k němu byl předvolán dříve než k jednání, z něhož se omlouvá) a že časovou kolizí více jednání již nebylo možné vyřešit jinak (např. substitucí).*

[16] V nyní projednávané věci právní zástupce stěžovatele bez dalšího oznámil svou omluvu z ústního jednání pro kolizi s jiným závažnějším případem, aniž by se jakkoli pokusil situaci řešit. Správnímu orgánu I. stupně nesdělil žádné konkrétní rozhodné skutečnosti, na základě nichž by bylo možné posoudit důvodnost omluvy, nesdělil ani, jaký postup v případě kolize zaujal, zda se pokusil za sebe zajistit náhradu. Přitom je nutno poukázat i na skutečnost, že v samotné plné moci mu uložené je uvedeno, že je možné za sebe zajistit v případě potřeby substituci. Ve světle výše uvedeného je nutno konstatovat, že pokud za daných okolností správní orgán I. stupně k omluvě nepřihlédl, postupoval zcela v souladu se zákonem.

[17] V žalobě i kasační stížnosti pak stěžovatel namítl, že správní orgán I. stupně pochybil, nereagoval-li na jeho omluvu a nesdělil-li mu své stanovisko. Rovněž touto otázkou se již zabýval zdejší i Ústavní soud. V nálezu ze dne 5. 1. 2012, sp. zn. III. ÚS 3736/11, jehož závěry lze aplikovat i na nyní projednávanou věc, Ústavní soud

pokračování

uvedl, že [n]ení v zásadě povinností obecného soudu žádosti advokáta o odročení nařízeného jednání vždy vyhovět. Není dokonce ani jeho povinností - pokud advokátem uváděné důvody neshledá obecný soud dostatečně závažnými, aby advokáta o svém odmítavém stanovisku k takové žádosti žadatele uvědomoval; i v takovém případě je věcí zástupce, je-li jím advokát, aby se sám o osudu své žádosti zavlčes přesvědčil a stanovisku obecného soudu přizpůsobil režim svého pracovního dne. Jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozsudku, advokát nedodržel zásadu procesní obezřetnosti, neboť musel počítat i s možností, že jeho žádosti nebude vyhověno a bez rozumného důvodu se o osud vyřízení své žádosti dále nezajímal. Ani sama stěžovatelka nevyvinula jakoukoli aktivitu k řešení nastalé situace např. účasti na nařízeném jednání, v jehož průběhu mohla hájit svá procesní práva a zájmy v projednávané věci. Je tedy zřejmé, že pokud právní zástupce stěžovatele spoléhal na to, že jeho omluvě bude vyhověno, aniž by si přijetím omluvy mohl být jist, nepostupoval obezřetně. Je především v zájmu stěžovatele resp. jeho zástupce, jehož si účastník řízení před orgány veřejné moci zvolil, aby se o osud podané žádosti zajímal. Správní orgán nemá povinnost vyzývat na doplnění omluvy či sdělovat, jakým způsobem s omluvou naloží (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2013, č. j. 9 As 6/2013 - 26, nebo již citovaný náleží Ústavního soudu ze dne 12. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 68/97).

[18] Odkázal-li stěžovatel na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 2. 2010, sp. zn. 8 Tdo 99/2010, maje za to, že závěry v něm uvedené dopadají na nyní projednávanou věc, zdejší soud tento názor neshledá. Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu naopak platí, že v případě opakovaných omluv z jednání o přestupku je nutno jejich důvodnost podrobit důkladnějšímu a pokaždé přísnějšímu posouzení, aby nedocházelo k účelovému protahování řízení (k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2013, č. j. 9 As 101/2012 - 60). Navíc je nutno zdůraznit, že v nyní projednávané věci se sice jednalo o v pořadí druhou, nikoli však totožnou omluvu, aby snad mohl právní zástupce nabýt dojmu, že správní orgán bude i v případě jeho omluvy, kdy měl v případě kolize možnost využít institutu substitute, postupovat bez dalšího stejně jako v případě omluvy pro nemoc samotného stěžovatele.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlídnout z úřední povinnosti, kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[20] O náhradě nákladů řízení rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, proto by mu soud mohl přiznat náhradu nákladů řízení proti stěžovateli, avšak jemu žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu je soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. prosince 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senát